

NUORISOLLE JA IHANNE- LIITTOLAISILLE

Kirjavia kuvia eläimien elämästä

1. Merileijona ja kalalokki.

Taistelu saaliista.

Merileijona on iso ja voimakas, notkea ja ahnas peto. Tappaa kaloja kuin huvikseen vain. Sen tapana on, kala suussa, nostaa päänsä merestä ja huiskutella

saalistansa, ikäänkuin ylpeillen taitavuudestaan.

Silloin kun kalaparvet ovat rannikolla, leijailee lähitienoilla joukottain kalalokkeja. Jolloinkin ne iskevät veteen ja onnistuvat sieppaamaan kalan läheltä vedenpintaa. Mutta verraten har-

voin näet lokin itsensä pyydystävän kaloja, sillä se on huono sukeltaja. Enimmäkseen se vaihtelee sorsien ja muitten hyvien sukeltajien kalastelua, ryösteä saaliin heikommiltaan.

Merileijonalta lokki ei kykene koko saalista viemään. Mutta usein se siitäkkin ottaa osansa. Lokki syö kalasta aina ensimmäiseksi silmät, sillä niitä se pitää parhaana herkkuna. Monasti lokki, oivalliseen lentoraitoonsa luottaen, uskaltaa lähestyä merileijonaa ja iskeä sen suussa vielä olevalta kalalta silmät, ennenkuin merileijona ehtii uudestaan sukeltaa veteen.

*

Eläinten kesken vallitsee säälimätön taistelu ja hävytön ryöstö.

Ahneet kapitalistit samaten koettavat toisiltaan anastaa sitä saalista, minkä ensin ovat riistäneet työväen työstä. Sellaista heidän menettelyään sanotaan "kilpailuksi" ja "keinotteluksi". Joskus heidän saalistamishalunsa johtaa verisiin taisteluihin ja suuriin sotiin.

Ihmiselämästä tuollainen erimellinen ahneus voidaan poistaa viisaan yhteiskuntajärjestelmän avulla: niin että tuotetaan tavaroita ainoastaan kaikkien kuskakin yhteiskunnassa asuvien tarpeeksi, eikä kenenkään yksityiseksi voitoksi.

2. Kotka ja varikset.

Yhteenliittyminen.

Vanhalle varisperheelle — koko paikkakunnan vanhimmalle — oli tapahtunut vahinko, josta sillä oli suuri suru ja joka oli saattanut kaikki naapurit jalkeille.

tahi oikeammin sanoen "siivilile". Olivat menettäneet yhden poikasistaan — tosin vielä höyhenettömän, mutta isoinman, lihavamman ja pulskimman kaikista. Siitä oli toivottu tulevan ihan isänsä poika — niin se oli ollut hyvä syömään — ja jo senkin tähden se oli äidin erityinen lemmikki. Mutta nyt se oli joutunut surman suuhun.

Suuri kotka oli löytänyt heidän pesänsä puusta ja siepannut poikasen. Laskentui meren rannalle, syödäkseen sen siellä.

Mutta vilauksessa oli kotkan ympärille kerääntynyt variksia koko liuta. Vanha äiti-varis, jolta poikanen oli viety, oli kaikkia muita uskaliaampi. Ei näyttänyt välittävän hengestään. Otti vauhtia vihäältä, iskeäkseen kotkan niskaan. Mutta silloin kotka käänsi hirveän nokkansa sitä kohden ... varis väisti, kohosi uudelleen korkealle ja koetti iskeä toiselta suunnalta. Kun se näytti alkavan väsyä, ryhtyi vuorostaan isä-varis taisteluun, tehden samat temput; senkin väsyttyä, jatkoivat toiset toverit, yksi kerrallaan, kotkan ahdistelua. Sitä ne tekivät tuntikausia, hellittämättä ja antamatta kotkalle tilaisuutta tappaa ja syödä saalistansa.

Kotka olisi helposti voinut saada nujerretuksi yhden variksen, jos olisi kaapannut sen kouriinsa. Mutta se ei uskaltanut. Ympäriällä vartova varisparvi odotti juuri sitä, hyökätäkseen silloin joukolla kotkan kimppuun, joka taholta. Yksi varis siinä varmasti olisi menettänyt henkensä, ehkä useampikin, mutta kylläpä olisi myös kotkaa hönnettänyt!

Vihdoin kotka väsyi tähän ärsytykseen, väsyi puolustautu-

maan aina uusilla voimilla uhkaavilta kiusaajilta. Lensi matkoihinsa, jätettyään siihen rannalle tuon sieppaamansa variksen poikasen puolikuolleena. Sen äiti heti lähti sitä viemään takaisin pesäänsä, jossa se lienee vironnut taikka kuollut haavoihinsa — en tiedä, sillä pesä oli niin korkealla, etten viitsinyt sinne kiivetä. Katselin tätä näytelmää Pulteney Pointin majakalla Kanadassa muutamia vuosia takaperin. Näin, kuinka sankka varisparvi, ilkeästi raakuen, vielä saatteli pakenevaa rosvoa kauas merelle.

*

Kotkaa usein pidetään voiman ja mukamas urhoollisuuden vertauskuvana. Niinpä on kotkan

kuva otettu eräitten suurvaltojen vaakunaan. Mutta tosissaan kotka on pelkuri ryöstölinnut, joka harvoin rohkenee käydä heikommankaan otuksen kimppeun, jos tämä vaan uskaltaa tehdä vastarintaa. Arkoja jäniksen poikasia ja pieniä lampaan vuonia se kylläkin urheasti ahdistelee, kun nämä eivät millään voi puolustaa itseänsä.

Niin ollen sen kuva siis mainiosti soveltuu saalista aina vaanivien, mutta raukkamaisten sotilasvaltojen vaakunaan — vaikka sitä ei ole siinä mielessä tarkotettu. On vahingossa osuttu ihan oikeaan.

Mutta eipäs kotka ryhdy taisteluun variksien kanssa, vaikka ne ovat sitä monin verroin heikommat. Se tietää, että varikset ovat kaikki yhdestä puolin.

A. B. M.

Kielellisiä huomioita

“Aamulla” ja “aamusella”; “illalla” ja “iltasella”.

Onko niillä mitään eroa? Toisten seutujen puhemielessä ja vähemmän huolellisessa kirjakiellessäkin niitä käytetään sekaisin, erotuksetta. Mutta parhailta Itä-Suomen murrealueilla, joiden vaikutus on yhä enemmän alkanut vakaantua uudemmassa kirjakiellessämme, tehdään niiden sanojen käyttämisessä tarkka ero. Jos siellä taloon tuluaasi sanot: “Läksin jo varhain

aamulla kaupungista” — niin piankin naurahdaen lisäävät: “eiliseksi päiväksi valmiiksi”. Ja sinä jäät suu auki ihmettelemään, mitä he tuolla huomautuksellaan tarkoittivat. Mutta kuunteleppa tarkemmin, kuinka he itse puhuvat. Esim. näin:

“Illalla lähdettiin Kuopiosta; sitte aamusella oltiin Taipaleen kanavalla; jos tuuli pysyy tällään, ollaan iltasella Savonlinnassa, ja niin päästään jo aamulla aikasin Saimaalle.”